

“ชา” ในสำนวนจีน:
ภาพสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคมจีน
Tea in Chinese Idioms: Reflecting Cultural Values in
Chinese Society

กมลรัตน์ หาญสกุลวัฒน์^{1*}
Kamolrat Hansakulwat^{1*}

¹ สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ นราธิวาส 96000

¹ Chinese Major, Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University, Narathiwat, 96000, Thailand

* Corresponding author: E-mail address: kamolrat.h@pnu.ac.th

(Received: June 24, 2024; Revised: October 23, 2024; Accepted: November 17, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ประการแรก เพื่อศึกษาภาพสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคมจีนผ่านสำนวนจีนที่ปรากฏคำว่า ชา (茶) ประการที่สอง เพื่อศึกษาสำนวนที่ปรากฏคำว่า ชา (茶) จากการวิเคราะห์ความหมายเชิงภาษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมคำศัพท์และสำนวนจีน ในลักษณะรูปเล่มและดิจิทัล รวมทั้งสิ้น 103 สำนวน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ความหมายเชิงภาษา ภายใต้ทฤษฎีเชิงอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า สำนวนจีนที่ปรากฏคำว่า ชา (茶) สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคมจีนที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ 1) คุณค่าด้านเงินและความสำคัญในชีวิตชาวจีน 2) คุณค่าด้านประเพณีและพิธีสำคัญ 3) คุณค่าด้านการต้อนรับแขกและสะพานแห่งมิตรภาพ 4) คุณค่าด้านความเชื่อทางสรรพคุณรักษาโรค 5) ปรัชญาชีวิต และ 6) ช่วงเวลา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตีความการสื่อความหมายเชิงอุปลักษณ์เป็นการถ่ายโยงความหมายจากคุณสมบัติต้นทางของคำว่า “ชา” ไปยังวงความหมายปลายทางซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มความหมาย ได้แก่ [มนุษย์คือชา] และ [สิ่งไม่มีชีวิตคือชา] เพื่อสะท้อนมนทัศน์ของคนจีนที่เปรียบเทียบกับชาเข้ากับมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้สึก การกระทำ สิ่งของ และช่วงเวลา เป็นต้น

คำสำคัญ: ชา สำนวนจีน วัฒนธรรมจีน อุปลักษณ์

Abstract

This research article aimed to achieve two primary objectives. First, it explored the reflection of cultural values in Chinese society through Chinese proverbs that included the term “Tea” (茶). Second, it analyzed the linguistic meanings of these proverbs featuring “Tea” (茶) by compiling data from both physical and digital dictionaries of Chinese vocabulary and idioms, totaling 103 proverbs. The analysis employed a framework of linguistic meaning analysis within the theory of conceptual metaphor. The findings revealed that Chinese proverbs containing the term “Tea” (茶) reflected diverse cultural values in Chinese society, which could be categorized into six themes: 1) economic value and significance in Chinese life, 2) values associated with traditions and important rituals, 3) values related to hospitality and friendship, 4) beliefs regarding the medicinal properties of tea, 5) life philosophy, and 6) temporal aspects. Furthermore, the researcher interpreted metaphorical meanings as a transfer of meaning from the intrinsic qualities of the term “tea” to its broader implications, which could be classified into two groups: [humans as tea] and [inanimate objects as tea]. This categorization illustrated the Chinese conceptualization that compared tea to human experiences and various elements of life, encompassing emotions, actions, objects, and time.

Keywords: Tea, Chinese Idioms, Chinese Culture, Metaphor

บทนำ

ชา (茶) มีบทบาทสำคัญในสังคมและวัฒนธรรมจีนมานานนับพันปี โดยเฉพาะในสมัยราชวงศ์ถัง ลู่อวี้ (陆羽) ได้ประพันธ์คัมภีร์ชา 《茶经》 ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญทางปัญญาของวัฒนธรรมชาในจีนและภูมิภาคเอเชีย เนื้อหาของคัมภีร์ครอบคลุม กระบวนการผลิต ศิลปะการชง และบทบาทของชาในสังคม ซึ่งส่งผลต่อวัฒนธรรมชาทั่วโลก นอกจากนี้ ชายังเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงกับเส้นทางค้าใบชาบนหลังม้าสมัยโบราณ (茶马古道) ที่เริ่มต้นในราชวงศ์ถัง โดยเฉพาะในมณฑลเสฉวนและยูนนาน [1]

การดื่มชาได้รับการยืนยันในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก จากสัญญาทาส 《僮约》 ของหวังเป่า (王褒) ซึ่งถือเป็นหลักฐานสำคัญที่สุดเกี่ยวกับการดื่มและซื้อขายชา เมื่อวัฒนธรรมการดื่มชาแพร่หลายมากขึ้น รัฐบาลจีนได้เริ่มกำหนดนโยบายเกี่ยวกับชาและจัดเก็บภาษี [1] การดื่มชาไม่ได้จำกัดแค่ในพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้เท่านั้น แต่ได้ขยายไปยังตอนเหนือ กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ทั้งในครัวเรือนและร้านน้ำชา ชาจึงไม่ใช่เพียงเครื่องดื่ม แต่ยังสะท้อนมารยาทการต้อนรับและการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ชายังมีความสำคัญในพิธีกรรมทางโลกและศาสนา เช่น พิธีแต่งงานที่ชาใช้เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคง ความเคารพและความสัมพันธ์ในครอบครัว ในพุทธศาสนา ชาถูกใช้ในพิธีกรรมเพื่อสร้างสมดุลและความสงบในจิตใจ

นอกจากนี้อิทธิพลของชาที่มีต่อภาษาและวรรณกรรมจีนปรากฏชัดในวลี สำนวน และกวีนิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยราชวงศ์ถัง ซึ่งเป็นยุคทองของวัฒนธรรมจีน ชาจึงได้รับการขนานนามว่าเป็นเครื่องดื่มที่สำคัญและเป็นสัญลักษณ์แห่งชีวิตและภูมิปัญญาของชาวจีน ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์คำว่า “ชา” (茶) เนื่องจากชามีบทบาทสำคัญทั้งในมิติของสังคม เศรษฐกิจ และพิธีกรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังทำหน้าที่เป็นยารักษาโรค เป็นเครื่องเซ่นไหว้เทพเจ้า และเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมสำคัญต่าง ๆ การปรากฏตัวของชาในภูมิทัศน์ของสังคมและวัฒนธรรมจีนแสดงถึงคุณค่าที่เกินกว่าความหมายทางวัตถุ โดยชาวันนี้ยังทำหน้าที่เป็น “ทูตทางวัฒนธรรม” เชื่อมโยงระหว่างยุคสมัยและความเชื่อของคนในสังคมจีน

ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาสำนวนที่มีคำว่า “ชา” (茶) ประกอบ เนื่องจากสำนวนเหล่านี้สะท้อนถึงมโนทัศน์อัตลักษณ์ วิถีชีวิต ความเชื่อ และภูมิปัญญาของชาวจีนที่มีต่อชาได้อย่างลึกซึ้ง การศึกษานี้อาศัยการวิเคราะห์ความหมายทางภาษา ด้วยทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor Theory) ซึ่งพัฒนาโดยเลคอฟและจอห์นสัน Saralamba, C. [2] กล่าวว่า อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของภาษา แต่เป็นการสะท้อนกระบวนการคิดของมนุษย์ที่แสดงให้เห็นในรูปของภาษา กล่าวคือ การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของคนในสังคมนั้น ๆ บอกให้รู้ว่าคนในสังคมนั้นมีระบบความคิดหรือ มโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องและประเด็นต่าง ๆ อย่างไร

ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดที่มองว่ามนุษย์ใช้การเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงแนวคิดที่เป็นนามธรรมกับสิ่งที่จับต้องได้ในชีวิตประจำวันหรือสิ่งที่มีประสบการณ์ตรง เพื่อช่วยให้สามารถทำความเข้าใจและสื่อความหมายได้ดีขึ้น โดยมักใช้ “ความหมายต้นทาง” (Source domain) ซึ่งเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม เพื่ออธิบาย “ความหมายปลายทาง” (Target domain) ซึ่งเป็นสิ่งที่ป็นนามธรรม คำว่า “ชา” จึงเป็น “ความหมายต้นทาง” (Source domain) ที่จับต้องได้และมีความหมายชัดเจนในวัฒนธรรมจีน เช่น “น้ำชา” (茶) “ต้นชา” (茶树) “ใบชา” (茶叶) และ “ไร่ชา” (茶园) เป็นต้น ในขณะที่ “ความหมายปลายทาง” (Target domain) อาจเป็นแนวคิดนามธรรมที่ยากจะเข้าใจ เช่น ความมั่นคง ความเรียบง่าย ความเข้าใจในแก่นแท้ เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยหลายชิ้นในประเทศไทยที่วิเคราะห์สำนวนจีน โดยเน้นคำสำคัญที่สะท้อนคุณค่าและวัฒนธรรม งานวิจัยเหล่านี้มักจัดสำนวนเป็นหมวดหมู่และ

วิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ เช่น Urapeepatanapong, O. [3] ศึกษาคำว่า “ไก่” (鸡) และ Haworadit, A. [4] ศึกษาคำว่า “หยก” (玉) ในส่วนของงานวิจัยที่ศึกษาด้านโลกทัศน์ของคนจีนผ่านสำนวน เช่น Kongseng, K. [5] ศึกษาคำว่า “ผี” (鬼) และ Chomphichit, A. [6] ศึกษาคำว่า “สุรา” (酒) ซึ่งเชื่อมโยงกับความเชื่อ มโนทัศน์ และทัศนคติของคนจีนที่มีต่อคำสำคัญเหล่านั้น

งานวิจัยเกี่ยวกับสำนวนจีนที่มีคำว่า “ชา” (茶) พบว่ามีการวิเคราะห์จากหลายมุมมองทางภาษาและวัฒนธรรม Li, C. [7] ศึกษาประเภทสำนวน (谚语) ที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญ เช่น “ต้นชา” (茶树) “ใบชา” (茶叶) และ “ดื่มชา” (饮茶) โดยเน้นการใช้โวหารและการเล่นคำในสำนวน Wang, Y. [8] ศึกษาสำนวนเฉพาะ (歇后语) ที่สะท้อนวัฒนธรรมชา เช่น “กาต้มชา” (茶壶) และ “ร้านน้ำชา” (茶馆) เพื่อทำความเข้าใจวัฒนธรรมที่แฝงในภาษาจีน Xue, S. [9] วิเคราะห์ระดับภาษาในสำนวนที่มีคำว่า “ชา” โดยเน้นรูปแบบของคำ เช่น “茶+饭” (ชา+ข้าว) และ “茶+酒” (ชา+สุรา) พร้อมทั้งศึกษาการสลับโครงสร้างคำศัพท์ Yuan, L. [10] เปรียบเทียบสำนวนที่เกี่ยวกับชาในจีนและญี่ปุ่น เพื่อตรวจสอบความคล้ายและแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ่านแนวคิดขงจื้อ เต๋า และพุทธศาสนา รวมถึง Gao, Y. [11] วิเคราะห์สำนวนชาจากทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน โดยแบ่งความหมายของชาออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ชาในฐานะวัตถุ ชาในฐานะวัฒนธรรม และชาในฐานะจิตวิทยา อย่างไรก็ตามงานวิจัยเหล่านี้ยังขาดการวิเคราะห์เชิงลึกในด้านความหมายต้นทางสู่ปลายทาง และขอบเขตข้อมูลของสำนวนค่อนข้างจำกัด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสำนวนที่มีคำว่า “ชา” ผ่านมุมมองทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคมจีนและมโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อชา 茶 (chá) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมจีนและภาษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคมจีนผ่านสำนวนที่ปรากฏคำว่าชา 茶 (chá)
2. เพื่อศึกษาสำนวนที่ปรากฏคำว่าชา 茶 (chá) จากการวิเคราะห์ความหมายทางภาษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ขอบเขตข้อมูล

แหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ประกอบด้วย พจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 2 《成语大词典》第 2 版 (2020) ซึ่งรวบรวมสำนวนกว่า 18,000 สำนวนและได้รับการยอมรับในวงการศึกษาของจีน โดยได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมจาก China Publishing Group Corporation (CPG) ในปี 2023 และรางวัลการตีพิมพ์ผลงานพิเศษในปี 2017 และ 2020 นอกจากนี้ยังใช้ พจนานุกรมสำนวนละทายจีน 《新华歇后语词典》(2021) ซึ่งรวบรวมสำนวนละทายจีน 4,055 สำนวน และ เว็บไซต์ www.esk365.com แพลตฟอร์มค้นหาข้อมูลทางวิชาการที่ครอบคลุมข้อมูลวิทยานิพนธ์ บทกวี พจนานุกรม และวรรณกรรมจีน

2. วิธีดำเนินงานวิจัย

2.1 ศึกษาคำอธิบายและคำนิยามศัพท์ทางวิชาการที่ใช้ในภาษาศาสตร์จีนสำหรับการจัดกลุ่มสำนวนสุภาษิต และคำพังเพย เพื่อความครอบคลุมในการรวบรวมข้อมูล 2.2 ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวนจีน ประวัติและวัฒนธรรมชา วิธีชีวิตชาวจีน รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3 รวบรวมข้อมูลประกอบคำว่า ชา “茶” (chá) โดยค้นหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งพจนานุกรม บทความ งานวิจัย และอินเทอร์เน็ต

2.4 แปลสำนวนจีนที่มีคำว่า “ชา” เป็นภาษาไทย จากนั้นแบ่งหมวดคุณค่าทางสังคมจีน เพื่อคัดกรองสำนวนที่มีกลุ่มความหมายเดียวกัน และวิเคราะห์ความหมายเชิงภาษา ด้วยทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์

2.5 นำเสนอผลการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความหมายเชิงภาษา

2.6 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และเสนอแนะ

ข้อตกลงเบื้องต้น

สำนวน ตามพจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบัน 《现代汉语》 มีการนิยามความหมายไว้ดังนี้

“成语” (Idioms) กลุ่มคำหรือวลีที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว สั้น กระชับ และมีการใช้สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยปกติแล้วสำนวนในภาษาจีนจะประกอบกันเป็นสี่พยางค์ และมีที่มาของสำนวนนั้น [12]

“俗语” (Proverbs) หมายถึง วลีหรือประโยคที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว ใช้ง่ายและเป็นที่เข้าใจง่าย มีการใช้กันโดยปกติทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีที่มาจากชนชั้นกรรมาชีพ สามารถสะท้อนการใช้ชีวิตและความคาดหวังของประชาชน [12]

“谚语” (Proverbs) หมายถึง วลีหรือประโยคที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว ใช้ภาษาง่าย ๆ เป็นภาษาที่ใช้กันทั่วไปสะท้อนถึงหลักเหตุผลที่ลึกซึ้ง มีการใช้กันอย่างแพร่หลายตามพื้นบ้าน ประชาชนทั่วไป [12]

ปัจจุบันในแวดวงวิชาการศึกษาของจีน มีการอภิปรายว่า “谚语” (Proverbs) เป็นส่วนย่อยลงมาจาก “俗语” (Proverbs) เนื่องจากทั้งสองประเภทนี้มีลักษณะร่วมที่คล้ายคลึงกัน เสนอว่า “谚语” และ “俗语” สามารถถูกใช้ในเชิงความหมายที่ใกล้เคียงกันได้ [7] และ อ่างใน [3] โดย Sikkhakosol, T. วลีที่มีความหมายเชิงสำนวน รวมถึง สำนวนอุปมา (成语) คำพังเพย (谚语) สำนวนละท้าย (歇后语) และสำนวนเคยชิน (惯用语)

ดังนั้นการใช้คำว่า “สำนวน” ที่ผู้วิจัยระบุในบทความนี้ครอบคลุมความหมายของชุดวลี ได้แก่ “成语” (Idioms) “俗语” (Proverbs) และ “谚语” (Proverbs)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งหมวดหมู่ของสำนวนตามลักษณะของกลุ่มความหมายได้ 6 ด้าน รวมทั้งสิ้น 103 สำนวน ดังนี้

1. คุณค่าด้านเงินและความสำคัญในชีวิตชาวจีน

ประเทศจีนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้ความสำคัญกับชาเป็นอย่างยิ่ง ผ่านสำนวน เช่น (1) 留有三分茶园在, 何愁一生无茶喝 (เว้นที่สามส่วนให้ไร่ชา ใยต้องกลุ่มไร้ชาดื่มชั่วชีวิต) (2) 千茶万桐, 一世无穷 (ชาพันถ้าหมื่น ชาตินี้ไม่มีวันจน) (3) 若要山区富, 茶园单产下工夫 (ใครให้เขตภูเขาฝั่งคั่ง ลงทุนกับการผลิตไร่ชา) และสำนวนที่พบเจอบ่อยในเขตเฟิงซิงของยูนนานอย่าง (4) 若要富、种茶树, 茶树是棵摇钱树 (ใครอยากรวยจงปลูกต้นชาต้นชาคือบ่อเงินบ่อทอง) ซึ่งสังเกตได้ว่าชาวจีนเห็นคุณค่าของชาเป็นอย่างยิ่ง จากการละพื้นที่อยู่อาศัยส่วนหนึ่งสำหรับทำไร่ชา ในที่นี้ [ชา คือ แหล่งความมั่งคั่ง] สะท้อนถึงการที่ชามีคุณค่าเชิงวัตถุและสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวหรือชุมชน ทั้งยังสะท้อนถึงารวางแผนเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของชาวจีน สอดคล้องกับในหนังสือวัฒนธรรมชาจีนโบราณ 《中国古代茶文化》

ที่มีการบันทึกว่าประเทศจีนค้นพบและใช้ประโยชน์จากต้นชาเป็นอันดับต้น ๆ จึงเป็นแหล่งผลิตหลักของชา และศูนย์กลางในการผลิตที่สำคัญคือพื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ได้แก่ ยูนนาน กุ้ยโจวและเสฉวน [1] ซึ่งตรงตามประวัติศาสตร์ที่ได้บันทึกว่าพื้นที่บริเวณมณฑลยูนนานและเสฉวนตั้งอยู่บนเส้นทางค้าใบชา บนหลังม้าสมัยโบราณ (茶马古道) โดยแบ่งเป็นเส้นทางหลักสองสายคือ ถนนเสฉวน-ทิเบต และถนน ยูนนาน-ทิเบต ทั้งนี้เส้นทางในการเดินทางไปยังเขตปกครองตนเองทิเบตจัดว่าเป็นเส้นทางที่อันตรายที่สุดสายหนึ่ง เนื่องจากใช้เวลานานนับเดือนกว่าจะข้ามผ่านภูมิประเทศที่ซับซ้อน เมื่อเจออากาศชื้น ชาจึงบูดและมีกลิ่นเหม็น ส่งผลให้ใบชาเสื่อมคุณภาพได้ง่าย ชาวจีนโบราณจึงได้คิดค้นการหมักแบบพิเศษ ด้วยการนำชามาอัดเป็นแผ่น หรือก้อนแข็งให้เป็นรูปทรงกลม จนมีคำพูดที่นิยมใช้ว่า “越陈越香，越陈越贵” (ยิ่งเก่ายิ่งรสดี ยิ่งเก่า ยิ่งราคาสูง) ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาผู้เออร์

ตั้งแต่นั้นมาชาวจีนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงใต้ และทางตะวันตกของจีนอย่างเขต ปกครองตนเองทิเบตจากรุ่นสู่รุ่นจึงมีสำนวนที่กล่าวถึงชาเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวัน เช่น (5) 宁可一日无食，不可一日无茶 (ยอมอดอาหารหนึ่งวัน ดีกว่าขาดชาไปหนึ่งวัน) (6) 一日无茶则滞，三日无茶则病 (หนึ่งวันไร้ชาไร้กำลัง สามวันไร้ชาไร้ภักดิ์) (7) 嗜茶如命。如不得茶、非病即死 (รักชาดังชีวิต หากไม่ได้ดื่มชา จำต้องเจ็บป่วยเจียนตาย) (8) 限于粒食，以茶为命 (ยอมอดเสบียงอาหาร แต่ชานั่นคือชีวิต) (9) 藏人茶饱肚，汉人饭饱肚 (ชาวทิเบตดื่มชาให้อิ่มท้อง ชาวฮั่นกินข้าวให้อิ่มท้อง) (10) 宁可三天无油盐，不可一日不喝茶 (ยอมอยู่โดยไร้น้ำมันและเกลือเป็นเวลาสามวัน ดีกว่า อดดื่มชาไปหนึ่งวัน) ซึ่งสอดคล้องกับสำนวนที่มาจากกวีในสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือของหวังอันสือ (11) 人固不可一日无茶饮 (ไม่มีใครอยู่ได้โดยปราศจากการดื่มชาได้สักวัน) ทั้งยังให้ความสำคัญของใบชาว่า (12) 茶叶如米盐，不可一日无 (ใบชาเหมือนข้าวและเกลือ ขาดไม่ได้เลยสักวัน)

สำนวนเหล่านี้สะท้อนถึงการอุปสมัตตของชาวจีนต่อ [ชา คือ ความจำเป็นพื้นฐานในชีวิต] โดยแสดงถึงบทบาทที่ชาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและการใช้ชีวิตอย่างสมดุล เมื่อไม่ได้ดื่มชาจึงรู้สึก ไร้พลังกำลังวังชา ขี้โรคภัยถามหา จนถึงขั้นร้ายแรงที่สุดคือเจียนตาย ชาจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับ คนในพื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ขณะเดียวกันชายังเป็นดังลมหายใจของคนชนชาติทิเบตในจีน ดังปรากฏ สำนวนมากมายเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อขาดชาในชีวิต สาเหตุสำคัญมาจากสภาพอากาศที่ค่อนข้างหนาว และอาหารการกินที่บริโภคเนื้อและไขมันเป็นหลัก สรรพคุณของชาจึงเป็นเหมือนยาบำรุงร่างกาย

ตามหลักฐานการค้าขายที่เกิดขึ้นระหว่างเส้นทางค้าใบชาบนหลังม้าสมัยโบราณ (茶马古道) จาก บันทึกในหนังสือเส้นทางค้าใบชาบนหลังม้าสมัยโบราณ 《茶马古道》ให้ข้อมูลว่าในช่วงสมัยหองจักรพรรดิ หงอู่หรือหมิงไท่จู จูหยวนจาง (1368 - 1398) เทียบม้าคุณภาพสูงกับการแลกเปลี่ยนเป็นใบชาได้มากถึง 60 กิโลกรัมในตลาดค้าชาม้า (茶马互市) และในสมัยเซวียนเต๋อ (1435) หน่วยงานรัฐบาลเฉพาะ (茶马司) ของซีหนิง เหวอโจวและเถาโจว กำหนดว่าใบชาหนึ่งหนักมากกว่า 500 กิโลกรัมแลกม้ามากกว่า 13,000 ตัว และ ชา 500 กรัมแลกกับม้า 12 ตัว รวมไปถึงในบทกลอนชาและม้า 《茶马》 ของผู้ประพันธ์กวีเอกถังเซียนจู่ แห่งราชวงศ์หมิง [13] ซึ่งต่อมากลายเป็นสำนวนที่แสดงถึงชาเป็นสัญลักษณ์ของการแลกเปลี่ยนทางสังคม และวัฒนธรรม (13) 二两茶叶一斤盐，斤半茶叶有衣穿，改善生活在眼前；一斤茶叶十斤钢，四斤茶叶百斤粮，建设祖国富强 (ใบชาสองตำลึงเกลือครึ่งกิโลใบชา 750 กรัมมีเครื่องนุ่งห่ม เปลี่ยนชีวิตให้ดีขึ้นถนัดตา ใบชาครึ่งกิโลเหล็กกล้า 5 กิโลกรัม ใบชา 2 กิโลกรัมธัญพืช 50 กิโลกรัม สร้าง มาตุภูมิที่รุ่งเรือง) ในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของตลาดค้าชาม้าในสมัยนั้น ชาอยู่ในฐานะสินค้าอันมีค่า

ทางเศรษฐกิจจีน สามารถสรุปได้จากการอุปถัมภ์ [ชา คือ สัญลักษณ์แลกเปลี่ยนทรัพยากรในสังคม]

อีกหนึ่งหลักฐานในการยืนยันความสำคัญของชาในยุคสมัยนั้น คือชาเป็นเครื่องดื่มสามัญประจำบ้าน และวัตถุที่สำคัญที่ต้องติดไว้ในครัวเรือนจึงจะรู้สึกอุ่นใจ เช่น (14) 家常茶饭 (ข้าวชาติบ้าน) จนภายหลังมีความหมายใช้เปรียบเปรยถึง “เรื่องทั่วไป” ในบทพหวนฉวี 《元曲》 ประพันธ์โดยกวีเอกอวี่เจี้ยน ว่าชาจีนเป็นหนึ่งในสิ่งสำคัญ 7 อย่างที่ทุกบ้านต้องมีในยามเช้า (15) 早晨开门七件事：柴米油盐酱醋茶 (เจ็ดสิ่งที่เปิดประตูแล้วต้องเจอในยามเช้า: ถ่าน ข้าว น้ำมัน เกลือ ซอส น้ำส้มสายชู และชา) สำนวนเหล่านี้แสดงถึงความผูกพันลึกซึ้งของชาจีนกับชาในเชิงวัฒนธรรมและ สะท้อนอุปถัมภ์ [ชา คือ ความอยู่รอด] ทั้งในฐานะเครื่องดื่มและแหล่งพลังงานสำคัญ

2. คุณค่าด้านประเพณีและพิธีสำคัญ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ชาได้กลายเป็นเครื่องดื่มที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในประเพณีและพิธีกรรมสำคัญของชาจีน ไม่ว่าจะเป็นชาจีนในแผ่นดินใหญ่หรือชาจีนโพ้นทะเล โดยชาไม่ใช่แค่เครื่องดื่มธรรมดา แต่ยังเป็นพยานสำคัญในพิธีกรรมต่าง ๆ เสมอมา ดังที่ได้มีการกล่าวไว้ว่า “无茶不成仪” (ไม่มีชาพิธีย่อมไม่เกิด) ตามผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 ชาในพิธีมงคลและการหย่าร้าง

ในพิธีงานแต่งงานแบบโบราณของชาจีนนั้น ชาได้รับหน้าที่สำคัญในการเป็นของหมั้น โดยหลักฐานที่สำคัญเริ่มจากการชนส่งใบชาไปยังทีเบตขององค์หญิงเหวินเฉิง [14] โดยในบันทึกของ THE SKETCH BOOK 《见闻录》 ได้มีการกล่าวว่า “通常订婚，以茶为礼” (งานหมั้นทั่วไปใช้ชาเป็นของหมั้น) ซึ่งความหมายของชาที่แท้จริง สามารถศึกษาได้จากบันทึกของฉาหลิวเช่าเป็น 《茶流考本》 ประพันธ์โดยสวีซือซู (许次纾) แห่งราชวงศ์หมิง กล่าวไว้ว่า “ชาเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ ความมั่นคง และความอุดมสมบูรณ์มาโดยตลอดในพิธีงานแต่งงาน” [15] และมีสำนวนกล่าวว่า (16) 茶不移本，植必生子 (ชาไม่ขยับรากและย้ายที่ ปลูกลงไว้ก็ต้องออกดอกออกผล) ชาจีนสมัยโบราณเชื่อว่าต้นชาสามารถงอกออกมาจากเมล็ดเท่านั้น ไม่สามารถขยายพันธุ์ได้ด้วยวิธีอื่น นอกจากนั้นต้นชายังมีเมล็ดมาก แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปยังลูกหลาน และมีความใสบริสุทธิ์ไร้ที่ติดังหยก จึงเป็นตัวแทนของความรักที่ใสสะอาด

ดังนั้นสำนวนนี้แสดงให้เห็นว่าชาเชื่อมโยงกับอุปถัมภ์ที่แสดงถึงการสืบทอดและการเจริญเติบโตในสังคม ผ่านการเปรียบเทียบกับต้นชาและการเจริญพันธุ์ แสดงว่า [ชา คือ ความมั่นคง] เป็นสัญลักษณ์ผูกสัมพันธ์ระหว่างสองครอบครัว และได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชาจีนรุ่นสู่รุ่นว่างานแต่งงานควรมีพิธียกน้ำชา โดยมีสำนวนที่เกี่ยวข้องสำหรับการดื่มชาในพิธีงานแต่งงาน และอุปถัมภ์ [ชา คือ สัญลักษณ์เชื่อมความสัมพันธ์และการให้เกียรติในสังคม] ผ่านสำนวนที่ (17) 三茶六礼 (ชาสามพิธีการทัก) ซึ่งเป็นพิธีการสำหรับงานแต่งงานแบบจีนโบราณ เป็นพิธีงานแต่งงานที่เปิดเผย ซึ่ง “ชาสาม” ได้แก่ 下茶 (ชาเมื่อหมั้นกัน) 定茶 (ชาเมื่อแต่งงาน) และ 合茶 (ชาเมื่อเข้าห้องหอ) ส่วน “พิธีการทัก” เป็นพิธีการทักขั้นตอนในการแต่งงาน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 纳采 (ทาบทาม) หลังจากฝ่ายหญิงยอมรับคำเชิญ ครอบครัวของฝ่ายชายจะเชิญแม่สื่อเข้ามาในครอบครัวของฝ่ายหญิงเพื่อขอแต่งงาน จากนั้นเมื่อครอบครัวของฝ่ายหญิงตกลงที่จะแต่งงาน ครอบครัวของฝ่ายชายจึงเตรียมของขวัญไปเพื่อทำการสู่ขอ ขั้นตอนที่ 2 问名 (ถามชื่อ) ครอบครัวของฝ่ายชายจะขอให้แม่สื่อซักถามชื่อและวันเดือนปีเกิดของผู้หญิง ขั้นตอนที่ 3 纳吉 (ทำนาย) เมื่อฝ่ายชายได้ชื่อและดวงชะตาของผู้หญิง จะมีการทำนายดวงชะตาคู่ ขั้นตอนที่ 4 纳征 (มอบของหมั้น) ครอบครัวของ

ฝ่ายชายมอบของหมั้นให้แก่ครอบครัวของฝ่ายหญิง ขั้นตอนที่ 5 请期 (กำหนดฤกษ์แต่งงาน) ครอบครัวของฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายกำหนดฤกษ์วันแต่งงาน และแจ้งให้ครอบครัวฝ่ายหญิงทราบ เพื่อขอความยินยอม และขั้นตอนที่ 6 亲迎 (รับตัวเจ้าสาว) เจ้าบ่าวมาที่บ้านของเจ้าสาวเพื่อร่วมพิธีแต่งงาน [15] ในกรณีที่คู่รักหย่าร้างในพื้นที่มณฑลยูนนานจะมีพิธี “离婚茶 (ชาหย่าร้าง)” ซึ่งประกอบด้วยการดื่มชาสามจอก ซึ่งไม่ได้แบ่งตามช่วงเวลา ทว่าแบ่งตามความหมายที่แตกต่างกันของแต่ละจอก: จอกแรกเป็นชาหวาน เพื่อรำลึกถึงช่วงเวลาที่ดีในอดีต จอกที่สองเป็นชาขม เปรียบเสมือนการเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต และจอกสุดท้ายเป็นชาน้ำเปล่า เพื่อเตือนว่าชีวิตที่แท้จริงไม่ใช่ความหวานหรือขม

นอกจากนี้ชาจีนยังมีส่วนการดื่มชาเพื่อเฉลิมฉลอง ผูกกับความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคลในชีวิต เช่น (18) 祝寿喝 “寿茶”, 结婚喝 “喜茶”, 交杯茶 (อวยพรให้อายุยืนดื่ม “ชาอายุยืน” แต่งงานดื่ม “ชามงคล” “ชาสลบแก้ว”) ส่วนนี้อุปโลกน์ [ชา คือ สัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคล] โดยการดื่มชาถูกใช้เป็นเครื่องมือแห่งความหวัง ความต้องการที่จะมีชีวิต มีความรัก และมีความผูกพันที่ยืนยาว ส่วนสำนวนที่ (19) 吃碗元宝茶, 一年四季大发财 (กินชาหยวนเป่าสลบถ้วยแล้วรับโชคตลอดทั้งปี) แสดงให้เห็นถึงอุปโลกน์ที่เกี่ยวกับ [ชา คือ ความเจริญรุ่งเรือง] ซึ่งเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่องโชคและความสุขของชาวจีนโบราณในเมืองหางโจวว่า “หยวนเป่า” หมายถึงเงินทองของจีนในสมัยโบราณ สอดคล้องกับชื่อของชา จึงมีความเชื่อว่าเมื่อได้ดื่มชาในช่วงเช้าของต้นปีใหม่จะทำให้โชคดีและมีลาภตลอดทั้งปี โดยยังมีสำนวนที่ปรากฏคำว่า “ชา (茶)” ที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลปีใหม่อีกหนึ่งสำนวน เช่น (20) 年头三盅茶, 客符药店材无交家 (ดื่มชาสามจอกในช่วงต้นปีร้านขายยาเงียบเหงาไร้คนซื้อ) การดื่มชาในช่วงปีใหม่มสามจอกแสดงถึงการสร้างความสัมพันธ์และความเคารพต่อผู้มาเยือน นำพาสิ่งดี ๆ และสร้างความสงบสุขให้แก่ผู้ที่ดื่ม

2.2 ชาในความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

ชาเป็นสิ่งสำคัญที่อยู่ในเครื่องบูชาตามความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา จึงมีการอุปโลกน์ [ชา คือ สัญลักษณ์ในการแสดงความเคารพ ความจริงใจและการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์] เพื่อว่าการกระทำนี้ จะได้รับการคุ้มครองและพรจาก เทพเจ้า สามารถศึกษาได้จากสำนวน (21)-(23) เช่น (21) 三杯酒、三碗面、三杯茶, 初一十五敬菩萨 (สุราสามจอก ถ้วยเดียวสามถ้วย ชาสามจอก วันซิวอิกจับโหว่ไหว้เจ้าแม่กวนอิม) โดย 初一 (ชู่อิ) คนไทยเชื้อสายจีนเรียกกันว่า “ซิวอิก” และ 十五 (สืออู) ที่คุ้นชินว่า “จับโหว่” หมายถึงวันที่ 1 (1 คำ) และวันที่ 15 (15 คำ) ตามจันทรคติจีน วันดังกล่าวเป็นวันที่พุทธศาสนิกชนชาวจีนยึดถือเป็นวันพระ และมีประเพณีว่าต้องสักการะของไหว้เจ้าแม่กวนอิมด้วยสามสิ่งนี้ [16]

ในส่วนของการนำชามาเช่นไหว้บูชานั้น มีสำนวน (22) 喝茶敬神明, 祭祀必有情 (ดื่มชาเคารพเทพเจ้า การเช่นไหว้ต้องมีความรู้สึก) ทั้งนี้ยังแสดงถึงการเชื่อมโยงระหว่างคนที่อยู่กับผู้ที่ล่วงลับ ดังสำนวนที่นิยมใช้กันในเมืองเซ้าตง (邵东) (23) 七月半接老客要祭茶 (กลางเดือนเจ็ดรับแขกเก่าด้วยการเช่นชา) ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ 接老客, 供老客 (รับแขกเก่า เช่นแขกเก่า) เป็นพิธีเพื่อรำลึกถึงญาติและบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้ว ในวันที่ 11 ถึง 15 ของเดือน 7 เป็นเทศกาลใหญ่สำหรับสัมภเวสีที่จะไปเยี่ยมญาติและเพื่อนฝูง จึงมีคำโบราณว่า “ประตูลี้ เปิดกลางเดือนกรกฎาคม” ซึ่งในช่วงเวลานี้เทียบเท่ากับประเพณีทำบุญเดือนสิบของประเทศไทย บรรพบุรุษ

จะลงมายังโลกมนุษย์เพื่อเยี่ยมลูกหลาน ให้พร และปิดเป่าเภทภัย ส่วนทางญาติที่มีชีวิตอยู่จะจัดเตรียมสุรารักษา และเครื่องเซ่นไหว้เพื่อต้อนรับ [16]

นอกจากนี้ยังมีสำนวนที่อุปโลกน์ [ชา คือ สัญลักษณ์ของความเรียบง่ายและการบำเพ็ญเพียรทางจิตวิญญาณ] เช่น (24) 茶是心头静, 禅是心头净 (ชาคือความสงบในใจ ฌานคือความบริสุทธิ์ในจิต) (25) 茶有清心气, 佛有修行理 (ชาให้จิตใจสงบ พระพุทธศาสนามีหลักในการฝึกฝนจิต) (26) 茶是万病之药, 禅是万病之方 (ชาเป็นยารักษาทุกโรค ส่วนฌานเป็นวิธีการรักษาทุกโรค) สำนวนที่ (24)-(26) สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างชาและวิถีชีวิตของพระสงฆ์ในวัฒนธรรมจีน โดยพระสงฆ์นิยมดื่มชาเพื่อเสริมสมาธิและช่วยในการปฏิบัติธรรม ส่วนสำนวนที่ (27) 和尚爱喝茶 (พระสงฆ์ชอบดื่มชา) และ (28) 僧不离茶, 俗不离酒 (พระไม่ขาดชา คนธรรมดาไม่ขาดสุรา) เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพความแตกต่างระหว่างชีวิตทางธรรมที่เคร่งครัดและสงบผ่านชา กับชีวิตทางโลกที่เต็มไปด้วยความสุขทางประสาทสัมผัสผ่านสุรา สะท้อนความแตกต่างของวิถีชีวิตระหว่างโลกธรรมะและโลกียะได้อย่างชัดเจน

3. คุณค่าด้านการต้อนรับแขกและสะพานแห่งมิตรภาพ

ในช่วงสมัยราชวงศ์ถัง (ประมาณปี ค.ศ. 713 – 741) ชาได้มีบทบาทสำคัญในพุทธศาสนานิกายเซนของจีน โดยพระสงฆ์และศาสนิกชนในวัดต้องนั่งเข้าฌานเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดอาการง่วงนอนมีความต้องการเครื่องดื่มเพื่อช่วยให้รู้สึกสดชื่น เจ้าอาวาสจึงใช้การดื่มชาเพื่อกระตุ้นสติและเพิ่มความตื่นตัวด้วยเหตุนี้จึงมีการปลูกต้นชารอบวัดเพื่อใช้ในการชงชาต้อนรับศาสนิกชนที่เข้าร่วมพิธีกรรม หลังจากนั้นชาจึงเริ่มมีการนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการต้อนรับแขกที่มาจากที่อื่นอีกด้วย [17] ทั้งยังได้รับแนวคิดปรัชญาขงจื๊อที่สอนถึง “敬” (เคารพ) สะท้อนผ่านลำดับพิธีในการชงชาและมารยาทในการต้อนรับแขกของคนจีน อย่างเช่น (29) 待客茶为先、客来敬茶 (ต้อนรับแขกเริ่มด้วยชา แยกมาดื่มชาให้เกียรติ) (30) 客来敬茶, 礼仪人家 (แขกมายกน้ำชา ให้เกียรติแขก) (31) 客从远方来, 多以茶相待 (แขกมาแต่แดนไกล ยกขามาต้อนรับ) (32) 喜鹊喳喳, 烧茶烧茶 (นกสีเขว่ส่งเสียงร้อง ดมชาดมชา) โดยเชื่อกันว่านกสีเขว่หรือนกกาเบญจมีความแข็งแรงเหมือนบุรุษ สามารถปิดปารักษาโรคภัยได้ นอกจากนี้ยังเป็นสัญลักษณ์แห่งโชคกลางและความสุขในพิธีงานแต่งงาน แยกมักมอบภาพนกกาเบญจคู่หรือสิ่งของที่มีนกกาเบญจคู่ให้แก่คู่สมรส เพราะนกกาเบญจเป็นตัวแทนของข่าวดีและสัญญาณว่ามีแขกมาเยือน เมื่อนกบินมาถึงบ้านของใคร ควรดื่มชาไว้ให้พร้อม ซึ่งแสดงถึงความผ่อนคลายและการสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการพบปะสังสรรค์

สำนวน (29)-(32) เกิดขึ้นจากการอุปโลกน์ [ชา คือ การต้อนรับและให้เกียรติ] การต้อนรับด้วยชาบ่งบอกถึงความใส่ใจ ความเป็นมิตรของเจ้าบ้านที่ต้อนรับแขกด้วยความอบอุ่น และยังเป็นมารยาททางสังคมจีนไม่ว่าจะเป็นการดื่มชา การดมชา และการยกชาให้แขกต่างเป็นการแสดงถึงความให้เกียรติ ซึ่งนอกจากนี้มีการนำคำว่า 茶烟 (ควันไฟในการดมชา) มาใช้เป็นเชิงสัญลักษณ์เพื่อแสดงถึงความสำคัญของการมีชาในบ้านผ่านการสังเกตควันไฟในขณะที่ดมชา เช่น (33) 客到茶烟起 (แขกมาถึงควันไฟที่ใช้ดมชาต้องลอยขึ้นมา) และ (34) 来客无烟茶, 算个啥人家 (แขกมาไม่มีควันไฟในการดมชา ไม่รู้ว่าเป็นเจ้าบ้านประสาอะไร)

ชายังเป็นสะพานแห่งการสื่อสารและกระชับมิตรระหว่างแขกและเจ้าบ้านในขณะที่ล้อมวงโต๊ะชาดังสำนวนที่อุปโลกน์ว่า [ชา คือ มิตรภาพและการติดต่อสื่อสารทางสังคม] น้ำชาสามารถหล่อหลอมมิตรภาพให้เป็นหนึ่งเดียว ผ่านสำนวนเหล่านี้ เช่น (35) 客来茶相待, 情谊融其间 (แขกมาน้ำชาถึง มิตรภาพหลอมรวม) (36) 清茶一杯, 亲密无间 (ชาใสเพียงหนึ่งจอก สนิทสนมไร้ระยะห่าง) (37) 茶薄人情厚

(ชารส่อนน้ำใจมนุษย์แนบแน่น) (38) 茶越泡越浓，人越交越厚 (แช่ชานานยิ่งเข้มข้น ยิ่งรู้จักยิ่งแน่นแฟ้น) ซึ่งสังเกตได้ว่าในสำนวนที่ (36) นำคำว่า “清茶” (ชาใส) ซึ่งเป็นการชงชาคุณภาพดี คล้ายกับบรรยากาศที่ช่วยรินชาให้แก่นัก เป็นจังหวะที่เหมาะสมในการเชื่อมมิตรภาพ ในสำนวนที่ (37) นำคำว่า “茶薄” (ชารส่อน) มาประกอบ แม้ว่าชาอาจจะไม่เข้มข้นหรือมีรสชาติอร่อยมาก แต่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและอบอุ่นได้ สะท้อนถึงแนวคิดที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนมีคุณค่ามากกว่าความสวยงามหรือความหรูหราจากสิ่งของ (38) อธิบายถึงการกระทำที่แช่ชาไว้นาน ทำให้ความสัมพันธ์แน่นแฟ้นและเข้มข้นมากขึ้น กล่าวคือความสัมพันธ์จะเติบโตและพัฒนาขึ้นเมื่อมีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนในระยะเวลาที่ยาวนาน

การเลือกคุณภาพของชาเพื่อสร้างความประทับใจ เช่น (39) 茶好客常来 (ชาอร่อยแขกมักมา) (40) 好茶敬上宾，次茶等常客 (ชาคุณภาพดีรินให้แขกสำคัญ ชาคุณภาพรองรินให้แขกประจำ) (41) 贵客进屋三杯茶 (แขกกิตติมศักดิ์เข้าบ้านชาสามจอก) การจัดลำดับความสำคัญของแขกด้วยการเลือกชาไว้ต้อนรับ สำหรับชนชั้นที่แตกต่างกันยังมีการปฏิบัติที่เหลื่อมล้ำอยู่ในนั้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของชากับความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน อีกทางหนึ่ง คือการรินชาในปริมาณที่เหมาะสม แสดงถึงความเคารพและให้เกียรติ ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพูดคุย เช่น (42) 酒满敬人，茶满伤人 (สุราเต็มจอกให้เกียรติ ชาเต็มจอกให้ร้าย) (43) 浅杯茶，满杯酒 (จอกชาเทพอต็ม จอกสุราเทให้เต็ม) (44) 茶七饭八酒加倍 (ชาเจ็ดข้าวแปดสุราคูณสอง)

การเปรียบเทียบการรินสุราและน้ำชาในฐานะเครื่องดื่มต้อนรับแขก เผยให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ในการรินน้ำชาควรเติมให้ได้เจ็ดส่วน และเว้นสามส่วนเพื่อสื่อถึงน้ำใจและการเคารพต่อแขก (七分茶三分情) นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงการให้พื้นที่ส่วนตัวแก่กัน โดยชาวจีนมีค่านิยมในการตมกลืนน้ำชา ก่อนดื่ม หากน้ำชาเต็มแล้วจะทำให้ไม่สะดวกในการดื่มและถือแก้ว ซึ่งอาจทำให้แขกไม่ประทับใจหรือนำไปสู่อุบัติเหตุได้ ขณะเดียวกัน การรินชาให้หมดจากกาน้ำชาเร็วเกินไปสามารถแฝงความหมายว่าเป็นการขับไล่แขกได้เช่นกัน [11]

คำว่า “ชา” (茶) ยังปรากฏในสำนวน (45) 三茶六饭 (ชาสามข้าวหก) ตามขอบเขตของความหมายเดิมคือการเตรียมอาหารรับรองแขกให้ทั่วถึง ต่อมามีความหมายเพิ่มเติมว่า อาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์ตลอดหนึ่งวัน เปรียบเปรยถึงการดูแลเอาใจใส่รอบด้าน ทั้งแสดงออกถึงศักดิ์ศรีและความมั่งคั่งของเจ้าบ้าน ตัวอย่างการใช้สำนวนจากหนังสือ บันทึกการเดินทางสู่ตะวันตก 《西游记》 บทที่ 26 ผู้ประพันธ์อุเอ็งเอนแห่งราชวงศ์หมิง ด้วยประโยค “你却要好生伏侍我师父，逐日家三茶六饭，不可欠缺” (เจ้าต้องรับใช้อาจารย์ของข้าเป็นอย่างดี ต้องมีชาสามมื้อและอาหารหกมื้อต่อวัน ห้ามขาดตกบกพร่อง) แต่เนื่องจากสำนวน 三茶六饭 (ชาสามข้าวหก) ไม่ค่อยมีการใช้ในบริบทของความหมาย “อาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์” จึงทำให้มีการใช้สำนวนดังกล่าวในพิธีงานแต่งงาน โดยก่อนฝ่ายหญิงร่วมพิธีและหลังรับของหมั้นสามวัน ต้องมีการรับประทานอาหารหกมื้อ ปัจจุบันพิธีดังกล่าวพบเฉพาะในพื้นที่ตอนใต้ของมณฑลฮกเกี้ยน (闽南) แต่มีการปรับให้เข้ากับบริบทในยุคปัจจุบันให้ง่ายขึ้น จนเริ่มมีสัญญาณความสูญหายไป [9]

จากข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงคุณสมบัติของเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับและแสดงน้ำใจต่อแขก อย่างไรก็ตามในกรณีที่มีการเยี่ยมเยียนผู้อื่น สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการมอบของฝากแก่เจ้าบ้านมีดังนี้ (46) 走人家多谢烟茶 (เยี่ยมบ้านผู้อื่นพบบุหรี่ยาสูบและชา) (47) 人熟好办事，烟茶不分家 (คนคุ้นเคยกัน

ช่วยเหลือน้อย บุหรี่ชาไม่เกียบบ้าน) บุหรี่ และชาเป็นสิ่งที่คนจีนนิยมให้แกกันเป็นของฝาก มอบชาเป็นของฝาก จึงเป็นการเคารพผู้ให้และอวยพรให้มีสุขภาพแข็งแรง ทั้งยังมองว่าสิ่งของเหล่านี้ไม่แบ่งแยกว่าใครเป็นเจ้าของ เมื่อผู้คนมีความคุ้นเคยกันสามารถแบ่งปันกันได้ และสื่อความหมายถึงชีวิตประจำวันของคนจีนต้องมีสิ่งเหล่านี้ เช่น (48) 过日子要三壶，酒壶、茶壶、烟壶 (ใช้ชีวิตต้องมีสามอย่าง กาสุรา กาชา ขวดยานัตถ์) ส่วนชาเหล่านี้สะท้อนถึงวัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่ให้ความสำคัญกับการพบปะสังสรรค์ การมีชา สุรา และบุหรี่ในชีวิตประจำวันเป็นการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและทำให้ผู้คนรู้สึกสบายใจในสังคม

4. คุณค่าด้านความเชื่อทางสรรพคุณรักษาโรค

ปรัชญาเต๋ามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงความหมายของชา โดยเน้นถึงคุณลักษณะที่บริสุทธิ์ สง่างาม และสอดคล้องกับธรรมชาติ ทั้งยังสะท้อนความสงบ และความเรียบง่ายของมนุษย์ การดื่มชา ไม่ได้เป็นเพียงการรับรสชาติ แต่ยังช่วยสร้างสมดุลให้ทั้งร่างกายและจิตใจ ชาจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งการรักษา สุขภาพ ชาวจีนมีแนวคิด “药食同源” ที่หมายถึงอาหารและยามีต้นกำเนิดเดียวกัน ตำราคัมภีร์สมุนไพร เทพเจ้าเส้นหนัง 《神农本草经》 ยังเล่าว่าเส้นหนังค้นพบสรรพคุณของชาในการแก้พิษ ดังที่กล่าวไว้ว่า “神农尝百草，日遇七十二毒，得茶而解之” (เส้นหนังลองสมุนไพรนับร้อย พิษเจ็ดสิบสองแก้ได้ด้วยชา) [18]

จึงปรากฏสำนวนจีนจำนวนมากไม่น้อยแสดงถึงความสำคัญของ “ชา” ในฐานะเป็นยาครอบจักรวาล เพื่อรักษาโรคของชาวจีน ด้วยการอุปโลกน์ว่า [ชา คือ ยารักษาโรคและป้องกันโรค] เช่น (49) 药为各病之药，茶为万药之药 (ยารักษาโรคได้ทุกชนิด ชาเป็นยาของยาทุกชนิด) สะท้อนความเชื่อที่ว่าชามีคุณประโยชน์ทางการแพทย์ที่กว้างขวาง สื่อถึงความสำคัญของชาในการรักษาสุขภาพแบบธรรมชาติ และยังช่วยต่อยอดความคิดที่ว่า การดื่มชาเป็นการรักษาโรคได้ดี เนื่องจากแบ่งเบาภาระในการทำงานให้กับแพทย์ เพราะผู้คนสามารถรักษาสุขภาพตนเองได้ผ่านการดื่มชา ดังปรากฏในสำนวนข้อ (50)-(52) ,(50) 新茶上了市，医生无医事 (ชาใหม่ขายสู่ตลาด หมอไม่มีคนไข้ต้องตรวจ) และสำนวนที่กล่าวกันในนครเทียนจินว่า (51) 萝卜就热茶，闲得大夫腿发麻 (ชาร้อนและหัวไชเท้า หมอได้ว่างจนขาชา) และ (52) 吃生萝卜喝热茶，大夫改行拿钉耙 (กินหัวไชเท้าดิบและดื่มชาร้อน หมอเปลี่ยนอาชีพเป็นถือคราด)

นอกจากนี้การดื่มชาเพียงหนึ่งแก้ว ผลที่ตามมาคือสรรพคุณที่น่าอัศจรรย์ใจ เช่น (53)-(57) ,(53) 好茶一杯，不用请医家 (ชาดีสักหนึ่งจอก ไม่ต้องพึ่งโรงหมอ) (54) 好茶一杯，精神百倍 (ชาดีหนึ่งจอก พลั่งจิตเต็มร้อย) (55) 茶水喝足，百病可出 (ดื่มชาเพียงพอ ปิดเป่าร้อยโรค) (56) 清茶一杯在手，能解疾病与忧愁 (ชาใสหนึ่งจอกในมือ ขจัดโรคร้ายและความกลัดกลุ้ม) และในมณฑลกว่างตงมีการพูดถึงการดื่มชาในตอนเช้าของราชวงศ์ซ่ง (57) 清晨一杯茶，饿死卖药家 (ดื่มชาหนึ่งจอกในตอนเช้า ร้านขายยาพากันเจ๊ง) ในสำนวน (54) และ (56) ชาถูกเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างพลังงานและความสดชื่นทางจิตใจ อุปโลกณ์นี้เปรียบ [ชา คือ แหล่งพลังงาน] ที่ช่วยฟื้นฟูกำลังใจและให้ความสดชื่นแก่ผู้ดื่ม

สำนวนการดื่มชาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการปรับสมดุลของร่างกายตามช่วงเวลาและฤดูกาล เช่น (58) 早茶一盅，一天威风；午茶一盅，劳动轻松；晚茶一盅，防病除痛 (ชายามเช้าหนึ่งจอกให้พลังตลอดวัน ชายามบ่ายหนึ่งจอกผ่อนคลายงานหนัก ชายามเย็นหนึ่งจอกช่วยป้องกัน

โรคภัย) และ (59) 夏季宜饮绿 (春茶), 冬季宜饮乌 (乌龙茶) (ฤดูร้อนดื่มชาเขียว ฤดูหนาวดื่มชาอู่หลง) ชาเขียวเหมาะในฤดูร้อนเนื่องจากช่วยคลายร้อนและสดชื่น ส่วนชาอู่หลงเหมาะในฤดูหนาว ช่วยรักษาความอบอุ่น และบรรเทาอาการแห้งในร่างกาย การเลือกชาให้สอดคล้องกับสภาพอากาศและฤดูกาลจึงเปรียบชาเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงผู้คนกับธรรมชาติอย่างสมดุล สำนวน (58)-(59) จึงแสดงให้เห็นการอุปลักษณ์ [ชา คือ การปรับสมดุลกับธรรมชาติ]

การดื่มชามีคุณประโยชน์มากมาย เช่น ชาช่วยในการย่อย (60)-(61), (60) 一日无茶则滞, 三日无茶则病 (หนึ่งวันไม่ดื่มชาท้องไม่ย่อย สามวันไม่ดื่มชาโรคถามหา) (61) 饭后一杯茶, 解腻助消化 (หลังทานข้าวชาหนึ่งจอก ช่วยแก้เลี่ยนและย่อยอาหาร) ชาช่วยในการกระตุ้นให้ปัสสาวะบ่อย (62) 人老夜尿多, 晚上茶少喝 (ผู้สูงอายุจะปัสสาวะมากขึ้นในช่วงกลางคืน ดื่มชาให้น้อยลงในช่วงกลางคืน) ชาช่วยในการรักษาโรคทางเดินอาหาร (63) 姜茶治痢, 糖茶和胃 (ชาขิงรักษาโรคบิด ชาใส่น้ำตาลรักษาโรคกระเพาะ) ชาช่วยดูแลรักษาช่องปาก (64)-(65) เช่น (64) 常喝茶, 少烂牙 (ดื่มชาบ่อย ฟันไม่ผุ) (65) 儿童一杯茶, 可防龋齿病 (เด็กน้อยชาหนึ่งจอก ช่วยป้องกันโรคฟันผุ) และชาช่วยบำรุงสายตา (66) 饭后一杯茶, 老来不眼花 (หลังกินข้าวชาหนึ่งจอก แก้ปวดตาไม่ล้า) รวมถึงสำนวนที่มีการแนะนำเพื่อทางเลือกสุขภาพ เช่น (67) 茶饭宜清淡, 少盐少疾病 (ข้าวชาควรกินจืด เกลือน้อยโรคน้อย) และ (68) 粗茶淡饭健康家, 生吃萝卜淡饮茶 (คนรักสุขภาพด้วยอาหารง่าย ๆ กินหัวไชเท้าดิบและดื่มชาใส) สำนวนทั้งหมดนี้แสดงถึงความเชื่อในประโยชน์ของชาในการรักษาโรคต่าง ๆ และจะเห็นได้ว่าข้อ (51),(52),(68) เป็นความเชื่อของคนจีนที่มีต่อหัวไชเท้าในการรักษาสุขภาพ

อิทธิพลสำคัญของชาต่อสุขภาพทำให้คนสมัยก่อนเชื่อว่าช่วยให้อายุยืน อย่างไรก็ตาม การดื่มชาที่เหมาะสมเป็นกุญแจสำคัญต่อสุขภาพที่ดี สำนวนที่สะท้อนข้อควรระวัง เช่น (69) 吃饭勿过饱, 喝茶勿过浓 (กินข้าวอย่าให้อิ่มเกิน ดื่มชาอย่าให้เข้มข้น) และ (70) 空腹茶心慌, 晚茶难入寐 (ท้องว่างดื่มชาใจสั่น ดื่มชาดึกนอนไม่หลับ) ชาเข้มข้นเกินไปส่งผลต่อระบบหัวใจและประสาท เช่นสำนวน (71) 浓茶猛烟, 少活十年 (ชาเข้มข้นบุหรี่จัด อายุสั้นไปสิบปี) ชาข้ามคืนก็อันตรายต่อระบบทางเดินอาหาร ดังที่กล่าวใน (72) 隔夜茶毒如蛇 (ชาข้ามคืนพิษเหมือนงู) ทั้งนี้ยังมีสำนวนเกี่ยวกับปริมาณการดื่มสุราและชา รวมถึงผลที่ตามมา เช่น (73) 酒吃头杯, 茶吃二盏 (สุราดื่มจอกแรก ชาดื่มจอกที่สอง) และ (74) 茶怡情, 酒乱性 (ชาช่วยเรียกสติ สุราหลักจิตฟุ้งซ่าน) โดยรวมแล้ว สำนวนเหล่านี้สะท้อนถึงแนวทางและอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มชาในวัฒนธรรมจีน ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มชาที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและอายุขัย แสดงให้เห็นว่าชาสามารถช่วยให้มีสติ ในขณะที่การดื่มสุราอาจส่งผลเสียต่อจิตใจ จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพ และการเลือกบริโภคในวิถีชีวิตประจำวันที่สามารถช่วยเสริมสร้างสุขภาพที่ดีได้

5. ปรัชญาชีวิต

วัฒนธรรมชาที่มีมิติที่เชื่อมโยงกับปรัชญาในการใช้ชีวิตของคนจีน โดยเริ่มจากความเป็นธรรมชาติของชาที่สอดคล้องกับความเป็นมนุษย์ ชาเป็นเสมือนดั่งเข็มทิศนำทางที่ช่วยเตือนสติ ชี้แนะแนวทาง และทำความเข้าใจทัศนคติหรือมุมมองเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการศึกษาเป็น 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ชากับความเรียบง่ายและการประหยัดต่อออม

สีใสของน้ำชาเผยให้เห็นถึงธรรมชาติที่บริสุทธิ์ กลิ่นหอมที่ละเอียดย่อนของชามีลักษณะที่ไม่แฉะแต่สื่อชื่อเสียงและความมั่งคั่ง รสชาติที่สะอาดของชามีรากฐานมาจากความซื่อสัตย์ที่นำด้วยขม

ก่อนแล้วจึงตามด้วยหวาน ดังนั้นการดื่มชายังมีหน้าที่ทางสังคมในการปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดทางจิตวิญญาณอีกด้วย ตามคำกล่าวของลู่อวี (陆羽) ในคัมภีร์ชา 《茶经》ว่า “茶之为用，味至寒，为饮，最宜精行俭德之人” (นำชามาใช้ประโยชน์เนื่องจากฤทธิ์เย็น นำมาดื่มเหมาะสมที่สุดแก่คนที่มีคุณธรรมและประหยัด) [19] ซึ่งชาสามารถนำมาใช้เป็นยาได้เนื่องจากฤทธิ์เย็น และเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้ที่มีคุณธรรมและมีคุณธรรม เมื่อวิเคราะห์วลี “精行俭德” พบว่า “精行” (ปฏิบัติที่ดี) หมายถึง ผู้ดื่มชาควรมีความเชี่ยวชาญในศิลปะการดื่มชาและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางสังคมอย่างเคร่งครัด “俭德” (ความประหยัด) หมายถึง ผู้ดื่มชาควรมีคุณธรรมแห่งความประหยัดและความยับยั้งชั่งใจ สิ่งเหล่านี้เป็นทั้งมาตรฐานของชีวิตและเป็นหลักการในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามวลีที่กล่าวว่า “以茶代酒” (ดื่มชาแทนสุรา) ที่มีบันทึกในปี 280 ก่อนคริสต์ศักราช กษัตริย์ของหูกั๋วจัดงานเลี้ยงขุนนาง และดื่มสุรากันจนเมามายไปหมด แต่มีขุนนางคนหนึ่งชื่อเหว่ยจ้าวดื่มสุราไม่เก่ง กษัตริย์จึงให้ขุนนางผู้นี้ดื่มชาแทนสุรา และเริ่มมีการใช้น้ำชาในการต้อนรับแขกอย่างแพร่หลาย

สำนวนที่อุปโลกน์ [ชา คือ ความเรียบง่ายและการอดออม] เป็นสัญลักษณ์ของวินัยและคุณธรรมในการใช้ชีวิต เช่น (75) 粮收万担，也要粗茶淡饭 (แม้จะเก็บเกี่ยวเมล็ดพืชอย่างเหลือเฟือ แต่ต้องรู้จักใช้ชีวิตอย่างขยันขันแข็ง และประหยัด) สื่อถึงการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยไม่ว่าจะมีความร่ำรวยเพียงใด ขณะที่ (76) 勤快人讲实干，懒惰人讲茶饭 (คนขยันให้ความสำคัญกับการทำงาน ส่วนคนเกียจคร้านให้ความสำคัญกับชาและข้าว) เน้นความสำคัญของความขยันและการประหยัด ซึ่งสะท้อนคำสอนของจูกัดเหลียง (ซ่งเบ้ง) ว่า “静以修身，俭以养德 (เงียบเพื่อปลูกฝังอุปนิสัย มัธยัสถ์เพื่อปลูกฝังคุณธรรม)” ซึ่งถือเป็นวิธีการสร้างคุณธรรม นอกจากนี้ ประณามิบัติดีเหมาะเจาะดังยังได้ถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการปกครองว่า “厉行节约，勤俭建国 (เศรษฐกิจที่เข้มงวดและการสร้างประเทศด้วยความขยันหมั่นเพียรและความมัธยัสถ์)” [20] ซึ่งแนวคิดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของคนจีนในการดำเนินชีวิตมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากความขยันหมั่นเพียรและความมัธยัสถ์เป็นคุณธรรมดั้งเดิมและมรดกทางการปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์

ชากับการรับรู้บทบาทและคุณสมบัติของผู้หญิง

ชาเป็นสัญลักษณ์เตือนใจคุณสมบัติที่ดีของผู้หญิงจีน โดยสะท้อนผ่านอุปโลกน์ว่า [ชา คือ คุณค่าของผู้หญิง ในสังคมจีน] เช่น สำนวน (77) 好女人不吃两家茶 (ผู้หญิงที่ดีไม่ดื่มชาจากสองครอบครัว) สำนวนนี้หมายถึง การดื่มชาจากสองครอบครัวในพิธีหมั้นหมาย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการรักษาสัจจะและรักเดียวใจเดียว ไม่ควรละโมภในความรัก นอกจากนี้ สำนวน (78) 女子如茶，越品越香 (ผู้หญิงเหมือนชา ยิ่งชิมก็ยิ่งหอม) เปรียบเทียบการเติบโตของผู้หญิงกับชา เมื่อเวลาผ่านไป ประสบการณ์ชีวิตจะทำให้เสน่ห์และคุณค่าภายในของผู้หญิงเด่นชัดยิ่งขึ้น แสดงถึงการยอมรับคุณค่าของผู้หญิงที่เพิ่มขึ้นตามกาลเวลาที่แปรเปลี่ยน สุดท้าย สำนวน (79) 茶养性，女养家 (ชาช่วยฝึกฝนจิตใจ ผู้หญิงช่วยดูแลครอบครัว) สะท้อนบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมจีนดั้งเดิม เชื่อว่าผู้ชายทำงานนอกบ้าน ขณะที่ผู้หญิงรับผิดชอบเรื่องครอบครัว ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญในการสร้างความสงบสุขและความสุขในครอบครัว โดยรวมแล้ว สำนวนเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาและคุณค่าของผู้หญิงในสังคมจีน ทั้งในด้านความรัก ความซื่อสัตย์ และบทบาทในครอบครัวอย่างชัดเจน

5.3 ชากับการสร้างและรักษาความสัมพันธ์

แนวคิดหลักของปรัชญาขงจื้อ คือ ความกลมกลืน (和) ซึ่งสะท้อนคุณสมบัติของชาอย่างชัดเจน

ผ่านพิธีชงชา (茶道) ที่เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยมีความหมายแฝงที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการวัดคุณค่าในความสัมพันธ์และพฤติกรรมของมนุษย์ [16] สำนวน (80) 君子之交淡如水, 茶人之交醇如茶 (มิตรภาพของคนมีคุณธรรมนั้นรสจืดเหมือนน้ำเปล่า มิตรภาพของสหายวงโต๊ะชานั้นกลมกล่อมเหมือนกับชา) โดยสื่อถึงชา คือ ความสัมพันธ์ที่บริสุทธิ์ มิตรภาพที่ไม่ควรมีการปรุงแต่งหรือผลประโยชน์เข้ามา แต่ควรมีความจริงใจในความสัมพันธ์ อีกหนึ่งสำนวน (81) 茶逢知己千杯少, 壶中共抛一片心 (พบมิตรวงโต๊ะชาพันจอกยังว่าน้อย ให้ในกาหลอมใจเป็นหนึ่งเดียว) แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีนิสัยคล้ายกันจะรู้สึกเบื่อหน่ายในการรวมตัวกัน แม้จะมีการดื่มชามากมาย แต่การรวมใจเป็นหนึ่งในวงชานี้มีความสำคัญมากกว่า ขณะที่ (82) 酒逢知己千杯少, 茶逢知己一杯醉 (พบสหายสุราพันจอกบอกว่าน้อย เจอสหายชาหนึ่งจอกเมาไม่รู้ความ) สื่อถึงความพิเศษของการพบเพื่อนสนิท การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นดื่มชา สำนวน (83) 有茶有酒多兄弟 (มีชามีสุราเพื่อนฝูงเยอะ) เปรียบเทียบการมีชาและสุราจำนวนมากกับสถานะครอบครัวที่ร่ำรวย และเป็น การเตือนว่าเมื่อร่ำรวยจะมีเพื่อนมากมาย แต่เมื่อครอบครัวตกต่ำอาจไม่ได้รับความช่วยเหลือจากคนเหล่านั้น การอุปโลกน์ [ชา คือ การวัดคุณค่าในความสัมพันธ์] เตือนให้ระวังว่าความสัมพันธ์ที่แท้จริงอาจไม่ขึ้นอยู่กับวัตถุ ให้ตระหนักถึงความแปรเปลี่ยนของมิตรภาพที่สัมพันธ์กับสถานะทางสังคมและการเงิน

สุดท้าย สำนวน (84) 人走茶就凉 (เมื่อคนจากชาเย็น) สื่อถึงความสัมพันธ์ที่จางหายไปเมื่อออกจากสถานที่ แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ตามสถานการณ์ โดยเฉพาะ เมื่อมีอำนาจหรือไม่อำนาจ ควรให้ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและการรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

5.4 ชากับความเข้าใจในแก่นแท้ของชีวิต

ชาเป็นเครื่องดื่มที่ช่วยให้ผู้คนสามารถมองเห็นปัญหาจากมุมมองที่ชัดเจน มีความเรียบง่ายและความพอเพียงในชีวิต ซึ่งเป็นคุณค่าที่คนจีนถือมั่นในวัฒนธรรมของตน จึงมีสำนวนที่สะท้อนถึงการอุปโลกน์ [การดื่มชา คือ การค้นพบความสุข/ความเข้าใจในแก่นแท้ของชีวิต] เช่น (85) 七碗受至味, 一壶得真趣。空持百千偈, 不如吃茶 (ดื่มสุราธาราหยกเจ็ดจอกรสสมดังคำรำลือ กาหอมกรุ่นหนึ่งใบพบความสุขที่แท้จริง ไม่ว่าจะท่องกัถร์ร้อยพันคาถาก็ไม่เท่าการดื่มชา) เน้นถึงคุณค่าของการดื่มชาที่ให้ประสบการณ์และความสุขยิ่งกว่าการพูดคุยในทางทฤษฎี นอกจากนี้ยังมีสำนวนที่สอนให้เข้าใจคุณค่าในชีวิต เช่น (86) 当家才知茶米贵, 养儿方知报家恩 (เมื่อมีครอบครัวถึงรู้ว่าข้าวชานั้นแพง เมื่อมีลูกจึงเข้าใจการกตัญญูรู้คุณ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง สำนวนที่กล่าวถึงการมอบหมายงานให้ลูกคน (87) 茶瓶用瓦, 如乘折脚骏登高 (ขวดชาที่ทำด้วยดินเผา เปรียบเสมือนการขี่ม้าง่อยปีนขึ้นไปบนที่สูง) ความหมายของสำนวนนี้คือ ใบชาที่ถูกเก็บไว้ในขวดเครื่องปั้นดินเผาหยาบจะเกิดความชื้นและเสื่อมสภาพได้เร็วเปรียบเสมือนการขี่ม้าขาหักปีนขึ้นไปบนภูเขาซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะบรรลุผลตามที่ต้องการ สื่อถึงความสำคัญของการเลือกคนหรือสิ่งของที่เหมาะสม มีความหมายในเชิงสร้างความมั่นใจในตนเองในเรื่องที่ถูกต้อง สุดท้าย (88) 好茶不怕细品, 好事不怕人论 (ชาดีไม่กลัวละเอียดลิ้มรส เรื่องดีไม่กลัวผู้คนถกเถียง) หมายถึง สิ่งที่ทำอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผลจะสามารถชนะใจผู้อื่นได้เสมอ ดังนั้นการดื่มชาไม่เพียงเป็นกิจกรรมทางสังคม แต่ยังช่วยทำสมาธิ เสริมสร้างสติสัมปชัญญะ การจิบชาช้า ๆ ช่วยให้ผู้ที่ดื่มรับรู้สิ่งรอบตัวและมองภายในตนเอง พร้อมทั้งสอนให้เข้าใจคุณค่าของชีวิตที่มีความสุขในปัจจุบันและการเพลิดเพลินกับสิ่งเล็กน้อย การเรียนรู้และเข้าใจคุณค่าของชีวิตเกิดจากการเดินทาง เติบโต และเผชิญอุปสรรค

คำว่า “清” (ความใสบริสุทธิ์) ถูกใช้เป็นคำเข้ากับตัวเอกอย่าง “茶 (ชา)” เพื่อประกอบในสำนวนที่แสดงถึงความสบายใจ ช่วยให้สติและจิตใจความไม่สบายใจที่เป็นสาเหตุของความทุกข์ เช่น (89) 清茶一杯, 无是无非 (ชาใสหนึ่งจอกจบทุกปัญหา) สำนวนที่ (90) 清茶淡饭 (ชาน้ำใสอาหารรสจืด) เปรียบเปรยถึงมื้ออาหารที่เรียบง่าย (91) 清茶淡话 (ชาใสและการพูดคุย) รวมถึง (92) 清茶一杯, 亲密无 (ชาใสหนึ่งจอก มิตรภาพแนบแน่น) สื่อถึงความหมายว่าการดื่มชาและพูดคุยสบาย ๆ ก็สามารถกระชับมิตรภาพได้ แสดงถึงการต้อนรับที่อบอุ่น นอกจากชาใสแล้ว ยังมีคำว่า “粗茶” (ชาหยาบ) ในสำนวน (93) 粗茶淡饭 (ชาหยาบอาหารรสจืด) ซึ่งสะท้อนถึงความเรียบง่ายในชีวิตประจำวันของคนจีนเช่นกัน สำนวนนี้ยังแสดงถึงความถ่อมตัวเมื่อเจ้าของบ้านกล่าวต้อนรับแขก เป็นการสื่อถึงอาหารที่เรียบง่ายแต่มีคุณค่า ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ในเชิงอุปลักษณ์แล้ว สามารถสรุปได้ว่า [ชาใส คือ ความสบายใจ] [ชาหยาบ คือ ความเรียบง่ายที่แฝงคุณค่า]

จะเห็นว่าสำนวนจีนที่แสดงถึงความธรรมดาที่พบเห็นได้ทั่วไป มักใช้คำว่า “茶” (ชา) และ “饭” (ข้าว) ประกอบคู่กัน ซึ่งหมายถึงอาหารและเครื่องดื่ม เช่น (94) 茶饭无心 (ไม่สนใจชาและข้าว) (95) 茶饭不思 (ไม่อยากข้าวและชา) และ (96) 不茶不饭 (ไม่อยากข้าวและชา) ทั้งสามสำนวนมีความหมายทำนองเดียวกัน คือ ไม่มีกระเจิดกระใจ และสนใจในการกินอาหารหรือเครื่องดื่มใด ๆ ซึ่งคล้ายกับวลีไทยที่ว่า “ข้าวปลาไม่กิน” เพราะคนไทยให้ความสำคัญกับการกินข้าวและปลา ประเทศไทยถือเป็นประเทศอู่อารยธรรมอันอุดมสมบูรณ์ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” วลีเหล่านี้เกิดจากศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ เช่นเดียวกับกรายก “ชา” ให้เทียบเท่ากับ “ข้าว” ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตของคนจีนที่ให้ความสำคัญกับชาและข้าวเป็นอย่างมาก เป็นเครื่องดื่มและอาหารหลักในทุกมื้อของครอบครัว โดยมักใช้ในการอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นอยู่เสมอ

6) ช่วงเวลา

สำนวนที่สะท้อนถึงช่วงเวลาการเติบโตของต้นชา ฤดูกาลที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว เช่น (97) 清明时节到, 姑娘采茶忙 (ถึงเทศกาลชิงเหม้ง สาว ๆ ยุ่งกับการเก็บชา) (98) 立夏茶, 夜夜老, 小满过后茶变草 (ชาที่ปลูกในฤดูร้อน กลายเป็นชาที่เก่าในทุกคืน หลังจากช่วงพ้นการเติบโตเต็มที่ ชาจะกลายเป็นหญ้า) และสอดคล้องกับสำนวน (99) 茶过立夏, 一夜粗一夜 (หลังจากเริ่มฤดูร้อน ชาจะเข้มข้นขึ้นในทุกคืน) (100) 冬季不收割, 春季不种茶 (ไม่เก็บเกี่ยวในฤดูหนาว ไม่ปลูกชาตอนฤดูใบไม้ผลิ) สำนวนเหล่านี้เชื่อมโยงความสำคัญระหว่างฤดูกาลและกิจกรรมการเก็บชา เวลาทองในการเก็บเกี่ยวชา คือ ช่วงเทศกาลชิงเหม้ง เนื่องจากเป็นเวลาที่ต้นชาจะเจริญเติบโตเต็มที่และให้ผลผลิตมากที่สุด หากปล่อยผ่านไปจะแห้งเหี่ยวกลายเป็นหญ้า ให้คุณค่าความสำคัญของธรรมชาติในชีวิตประจำวัน ตามการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพชาในแต่ละช่วงเวลา ตระหนักถึงการเจริญเติบโตที่มีขีดจำกัด รวมถึงการรับรู้ว่ามีช่วงเวลาของมัน

นอกจากนี้ สำนวน (101) 茶烟鬓丝 (ควันชากับผมบนขมับที่เบาบาง) ชี้ให้เห็นถึงการอุปลักษณ์ [ควันชา คือ ช่วงเวลาที่สั้นแต่มีความหมาย] สื่อถึงความรู้สึกของการปล่อยวาง ในขณะเดียวกันก็แสดงถึงการไหลของเวลาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามอายุ และสำนวน (102) 茶余饭后 (หลังชาหรือหลังอาหาร) (103) 茶余酒后 (หลังสุราหรือหลังอาหาร) เพื่อแสดงถึงช่วงเวลาพักผ่อนและยามว่างของชาวจีน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาพสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคมจีนผ่านสำนวนที่ปรากฏคำว่าชา 茶 (chá) พบว่า มีสำนวนทั้งหมด 103 สำนวน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณค่าด้านเงินและความสำคัญในชีวิตชาวจีน

2) คุณค่าด้านประเพณีและพิธีสำคัญ 3) คุณค่าด้านการต้อนรับแขกและสะพานแห่งมิตรภาพ 4) คุณค่าด้านความเชื่อทางสรรพคุณรักษาโรค 5) ประชญาชีวิต และ 6) ช่วงเวลา โดยสรุปเป็นอัตราส่วน ดังภาพที่ 1

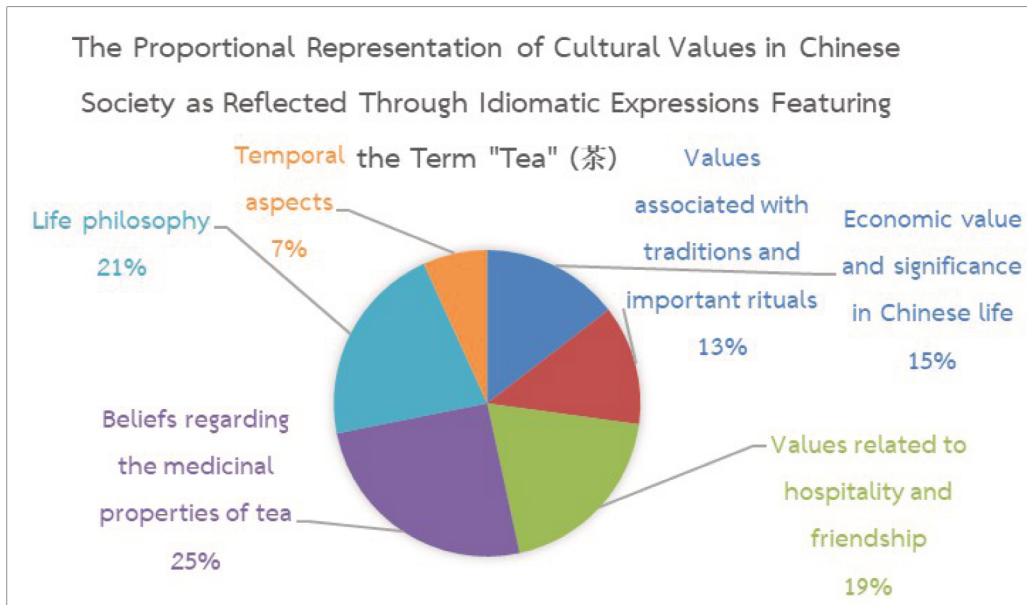

Figure 1 The Proportional Representation of Cultural Values in Chinese Society as Reflected Through Idiomatic Expressions Featuring the Term "Tea" (茶)

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า อันดับที่ 1 คือ ส่วนที่สะท้อนคุณค่าด้านความเชื่อทางสรรพคุณรักษาโรค เนื่องจากส่วนนี้สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวจีนในการรักษาด้วยวิธีธรรมชาติ ชาวจีนมีความเชื่อว่า ชา คือ ยาครอบจักรวาล รักษาได้ทั้งโรคทางกายและทางใจ จึงมีส่วนที่ประกอบคำว่า “茶” ในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของชาที่แตกต่างกันกับสรรพคุณช่วยรักษาโรคต่าง ๆ ตีเมชาแล้วช่วยรักษาและป้องกันโรคภัย ซึ่งถือเป็นวิธีการรักษาแบบพึ่งพาตนเอง ผลที่ตามมาคือลดภาระหน้าที่ของแพทย์ ในส่วนนี้ยังสะท้อนว่าต้องรู้จักเลือกที่จะบริโภคชาตามปริมาณและช่วงเวลาที่เหมาะสม อันดับที่ 2 คือ ประชญาชีวิต เนื่องจากการดื่มชาช่วยปลุกสติให้ตื่นรู้ เมื่อจิตสงบ จะเข้าใจมุมมองในชีวิตมากขึ้น การแฝงความหมายผ่านชา “茶” จึงอยู่ในรูปแบบของการค้นพบความสุขที่แท้จริง การค้นหาความหมายของแก่นแท้ ความเรียบง่าย ความกลมกลืนกับธรรมชาติ ความมั่งคั่ง รวมถึงตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง เมื่อมีผลประโยชน์เข้ามาแทรกแซง จงอย่ายึดมั่นถือมั่นกับความสัมพันธ์ที่ไม่จริงยั่งยืน อันดับที่ 3 คือ คุณค่าด้านการต้อนรับแขกและสะพานแห่งมิตรภาพ ส่วนที่มีคำว่า ชา “茶” จึงสะท้อนถึงการให้เกียรติ การเคารพ การแสดงความมีน้ำใจ และการต้อนรับอย่างอบอุ่นของเจ้าบ้านที่มีต่อแขก รวมถึงความหมายของการเลือกชนิดของชา การชงชา การดื่มชา ปริมาณในการรินชา จนไปถึงการยกชามขึ้นเสิร์ฟให้แก่แขก ชาจึงเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารทางสังคม สร้างสัมพันธ์และเชื่อมมิตรภาพ อันดับที่ 4 คือ คุณค่าด้านเงินและความสำคัญในชีวิตชาวจีน ชาถูกยกย่องว่าเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน มีการส่งออกทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้อาชีพที่สร้างฐานะได้ในสมัยอดีตก็คือ เจ้าของไร่ชา เนื่องจากตามประวัติศาสตร์ราชวงศ์ถัง

มูลค่าของใบชาสามารถแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีราคาสูงได้ จำนวนที่มีคำว่า ชา “茶” จึง ปรากฏในรูปแบบความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ไม่ต่างจากข้าวและเกลือ นั่นหมายความว่า การเห็นความสำคัญของชาในประเทศจีน และกระแสนิยมของชาวจีนที่มีต่อการบริโภคชาสูงมาก อันดับที่ 5 คุณค่าด้านประเพณี และพิธีสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ความศรัทธาตามพิธีกรรมทางศาสนาหรือพิธีกรรมทางโลก ล้วนแต่มีชาเป็นตัวแทนแห่งการแสดงความเคารพและความจริงใจต่อเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และระหว่างมวลมนุษย์ จึงมีจำนวน มีคำว่า ชา “茶” ในลักษณะของการนำชาเป็นเครื่องเซ่นไหว้ในพิธี เครื่องดื่มในงานมงคล และดื่มเป็นกิจวัตรภายในวัดเพื่อฝึกสมาธิ และ อันดับที่ 6 คือ ช่วงเวลา จำนวนส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสมตามฤดูกาลในการเติบโต และเก็บเกี่ยวของต้นชา ตระหนักไว้ว่าหากไม่ถึงจังหวะของเวลา สิ่งที่มีอยู่แม้จะมีค่าย่อมจะล่องหายไปกับตา

ดังนั้นภาพสะท้อนคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมจีนทั้ง 6 ด้านที่ปรากฏผ่านจำนวนคำว่า ชา “茶” แสดงให้เห็นว่าชามีความหมายที่ลึกซึ้งกว่าแค่เครื่องดื่ม แต่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ประเพณีชีวิต และสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ในสังคมของคนจีน

2. ผลการศึกษาจำนวนที่ปรากฏคำว่า ชา 茶 (chá) จากการวิเคราะห์ความหมายทางภาษา

ในการวิเคราะห์พบว่า คำศัพท์และจำนวนจีนที่มีคำว่าชา 茶 (chá) สื่อความหมายเปรียบเทียบกับเชิงอุปลักษณ์ โดยสามารถจำแนกกลุ่มความหมายได้เป็นสองประเภทหลัก คือ [มนุษย์คือชา] และ [สิ่งไม่มีชีวิตคือชา] ซึ่งสะท้อนถึงมุมมองและค่านิยมที่ซับซ้อนทางวัฒนธรรม

กลุ่มความหมาย [มนุษย์คือชา] ในกลุ่มนี้วิเคราะห์ ชา “茶” ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทาง (Source domain) สื่อความหมายเปรียบเทียบกับไปยังวงความหมายปลายทาง (Target domain) ที่เป็น “สิ่งสัมพันธ์กับมนุษย์” สามารถแยกเป็นวงความหมายย่อย คือ ความรู้สึกของคน และการกระทำของคน

1. ความรู้สึกของคน: สะท้อนถึงคุณค่าภายใน เช่น ความมั่นคง ความจริงใจ ความสงบ ความอยู่รอด ความมั่งคั่ง ความเรียบง่าย การแสวงหาความหมายที่แท้จริง ความสุขที่ลึกซึ้ง และการสร้างสมดุลในชีวิต

2. การกระทำของคน: ชาเป็นสัญลักษณ์ของพฤติกรรมทั้งที่ดีและไม่ดี การกระทำที่ดี เช่น การเชื่อมความสัมพันธ์ การต้อนรับ การให้เกียรติ และการเคารพต่อผู้อื่น ในขณะที่การกระทำที่ไม่ดีอาจสะท้อนถึงการทำลายมิตรภาพ หรือพฤติกรรมที่ไม่คู่ควรต่อคุณสมบัติของความเป็นผู้หญิง

กลุ่มความหมาย [สิ่งไม่มีชีวิตคือชา] ในกลุ่มนี้ ชา “茶” ซึ่งเป็นวงความหมายต้นทาง (Source domain) สื่อความหมายเปรียบเทียบกับไปยังวงความหมายปลายทาง (Target domain) ที่เป็น “สิ่งไม่มีชีวิต” โดยแบ่งเป็นวงความหมายย่อย คือ สิ่งของ และช่วงเวลา

1. สิ่งของ: ชาเป็นตัวแทนของสิ่งของที่มีคุณค่า ยารักษาโรค ความจำเป็นพื้นฐานในชีวิต แหล่งเงินทอง ความเจริญรุ่งเรือง ความหมายเชิงมงคล ความเรียบง่าย แหล่งพลังงานที่ดี หรือแม้แต่คำพูดและข้อความที่มีความสำคัญและคุณค่า

2. ช่วงเวลา: ชาถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของช่วงเวลายามว่าง ช่วงเวลาที่สันแต่มีความหมาย แฝงนัย การเตือนให้รู้จักใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล

จำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “ชา” ยังแฝงความหมายเชิงอุปลักษณ์ที่ลึกซึ้งในการเปรียบเทียบกับมนุษย์ และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต ทั้งในด้านความรู้สึก การกระทำ สิ่งของ และช่วงเวลา จำนวนเหล่านี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดสืบทอดวัฒนธรรมจีนมาหลายชั่วอายุคน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในการรวบรวมเอกสารและข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงบางส่วน ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำว่า “ชา” (茶) ในบริบทที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงของมโนทัศน์เกี่ยวกับชาในสังคมจีนที่เปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรม ขยายไปสู่การติดตามความเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของสำนวนที่เกี่ยวข้องกับชา

ผู้วิจัยจึงเสนอว่า งานวิจัยนี้สามารถพัฒนาเป็นหัวข้อวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น การเกิดคำแสลงในอินเทอร์เน็ตอย่างคำว่า “绿茶婊” (ผู้หญิงชาเขียว) ซึ่งเป็นคำแสลงที่ใช้เรียกผู้หญิงที่แสดงตนว่าใสซื่อบริสุทธิ์ แต่แท้จริงแล้วมีพฤติกรรมที่ไม่น่าไว้วางใจ คำเหล่านี้สะท้อนถึงพลวัตทางสังคมในยุคดิจิทัล ที่ควรค่าแก่การวิเคราะห์เพิ่มเติมในแง่ของการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

References

- [1] Wu, Y. (2022). *Ancient Chinese tea culture*. China Business Publishing House.
- [2] Saralamba, C. (2005). Metaphor in cognitive linguistics theory. *Journal of Liberal Arts*, 5(1), 1-16. (In Thai)
- [3] Urapeepatanapong, O. (2020). The Chinese concept of “Ji” through language analysis. *Language and Linguistics*, 38(2), 61–88. (In Thai)
- [4] Haworadit, A. (2023). The research on Chinese proverbs with Jade “玉” (yù) in the concept of “humans”. *Language and Linguistics*, 41(2), 58–85. (In Thai)
- [5] Kongseng, K. (2018). Chinese idioms which consist of the word “Gui (鬼 “Ghost”): The worldviews of Chinese people which a towards human and nature. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 6(2), 1-16. (In Thai)
- [6] Chomphichit, A. (2023). Chinese traditions, words and idioms related to “Liquor”. *Chinese Language and Culture Journal*, 10(1), 11–26. (In Thai)
- [7] Li, C. (2017). The types of tea proverbs and their linguistic characteristics. *Agricultural Archaeology*, 2, 37-39.
- [8] Wang, Y. (2017). A discussion on tea culture in Chinese humorous expressions. *Fujian Tea*, 6, 401-402.
- [9] Xue, S. (2022). A Study of the lexical register of tea-related idioms. *Journal of Guangxi Vocational and Technical College*, (4), 24-32.
- [10] Yuan, L. (2020). Comparative study on Chinese and Japanese tea proverbs under the background of “One Belt, One Road”. *Journal of Nanjing Institute of Technology(Social Science Edition)*, 20(4), 17-20.
- [11] Gao, Y. (2016). A study of tea culture from the perspective of cognitive linguistics. *Journal of Zhejiang shuren University*, 16(3), 67-71.

- [12] Kittopakarnkit, K. (2020). Chinese idioms: The worldviews of Chinesees toward Chinese women. *Chinese Studies Journal*, 13(1), 271-301. (In Thai)
- [13] Liu, Y. (2012). *Ancient tea-horse road*. HS Book.
- [14] Gao, T. (2022). A study on the function of tea culture in traditional Chinese weddings. *Hubei Social Sciences*, (5), 108-115.
- [15] Zou, M. (1993). On the ritual function of tea. *Minsu Yanjiu*, (4), 55-60.
- [16] Benn, J. (2019). *Tea in China: A religious and cultural history*. China Workers Publishing House.
- [17] Zhou, Y. (2019). The origins of Fujian tea, religious tea ceremonies, and tea ethics. *Fujian Tea*, (1), 317-318.
- [18] Wu, E., & Quan, X. (2007). On the metaphorical cognitive system of “Tea”. *Journal of Jiangnan University*, 6(6), 109-113.
- [19] Niu, J. (2016). *In the classic of tea and tea ceremony*. Jiangsu Fenghuang Meishu Chubanshe.
- [20] Shanxiribao. (2014, June 24). Quiet in cultivating character thrift in cultivating morality. *ShanxiRibao*.